

Concept notitie reikwijdte en detailniveau in het kader van de m.e.r.-procedure Transmissiesysteem op zee Borssele

Concept notitie reikwijdte en detailniveau in het kader van de m.e.r.-procedure Transmissiesysteem op zee Borssele

Inhoud

1	Inleiding	6
1.1	Aanleiding en achtergrond	7
1.2	Nut en noodzaak	9
1.3	M.e.r.-procedure	10
1.3.1	M.e.r.-plicht	10
1.3.2	M.e.r.-procedure	10
1.4	Inspraak en advies	11
1.5	Vervolgbesluiten en rijkscoördinatie	11
1.6	Leeswijzer	11
2	Voorgenomen activiteit – tracéalternatieven en varianten	12
2.1	Voorgenomen activiteit	13
2.1.1	Twee offshore platforms	13
2.1.2	Vier kabelsystemen op zee	14
2.1.3	Vier onshore kabelsystemen	16
2.1.4	Uitbreiding van 380 kV hoogspanningsstation Borssele	16
2.2	Studie- en plangebied	17
2.3	Ontwikkeling alternatieven en varianten	17
2.4	Te onderzoeken alternatieven en varianten	18
2.4.1	Tracéalternatieven en varianten	18
2.4.2	Aanlegvarianten	21
2.5	Voorkeursalternatief en Passende Beoordeling	22
3	Werkwijze milieubeoordeling	24
3.1	Milieueffecten	25
3.2	Beoordelingskader	25
3.3	Kennisleemten, monitoring en evaluatie	27
4	Beleid, regelgeving en procedures	28
4.1	Meest relevante regelgeving en beleid	29
4.2	Procedures	31
Bijlage 1		32
	Bronnen	33
Bijlage 2		34
	Begrippen	35
Bijlage 3		38
	Procedure m.e.r.	39

1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een algemene toelichting op het project en de procedures voor de netaansluiting van de offshore windturbineparken Borssele op het hoogspanningsstation Borssele van TenneT T.S.O. op land. Dit wordt verder transmissiesysteem op zee (TOZ) Borssele genoemd. Allereerst is ingegaan op de aanleiding en achtergrond van het project en hoe dit project past in de rijkscoördinatieregeling en het inpassingsplan (paragraaf 1.1). Vervolgens is ingegaan op de nut en noodzaak en de doelstellingen van het TOZ (paragraaf 1.2). Hierna volgt een toelichting op de m.e.r.-procedure (paragraaf 1.3), is kort beschreven op welke manier inspraak en advies wordt gecoördineerd (paragraaf 1.4), welke vervolgbesluiten genomen dienen te worden op basis van deze concept notitie reikwijdte en -detailniveau (NRD) (paragraaf 1.5) en tot slot volgt een leeswijzer voor de volgende hoofdstukken van deze notitie (paragraaf 1.6).

Aanleiding en achtergrond

Windenergie op zee

Nederland heeft doelstellingen geformuleerd en in Europees verband afspraken gemaakt voor het realiseren van de opwekking van duurzame – hernieuwbare – energie. Windenergie speelt daarin een prominente rol. Naast windenergie op land zijn ook doelstellingen geformuleerd voor windenergie op zee. Recent zijn deze doelstellingen herzien en concreet gemaakt in het Energieakkoord voor duurzame groei (SER, 2013). Er is afgesproken dat 4.450 MW aan windvermogen op zee operationeel is in 2023. Op dit moment is er 1.000 MW gerealiseerd of in aanbouw. Dit betekent dat er vanaf 2015 dus nog 3.450 MW gerealiseerd moet worden. Een belangrijke pijler in het Energieakkoord is kostenreductie van windenergie op zee.

De overheid heeft besloten om de uitrol van 3.450 MW te realiseren met een nieuw uitgiftesysteem voor windparken op zee met als uitgangspunt een gemiddelde kostprijsreductie van wind op zee van 40% over de periode 2014-2024. Hiervoor is het wetsvoorstel windenergie op zee¹ in voorbereiding; deze wet biedt het rijk de mogelijkheid kavels uit te geven voor de ontwikkeling van windparken op zee.

Kavels en windparken

Windparken mogen alleen gebouwd worden op locaties (kavels) die door het rijk zijn aangewezen in een kavelbesluit. Kavels worden uitsluitend aangewezen binnen een gebied dat is aangeduid in het nationaal waterplan. In het kavelbesluit wordt bepaald waar en onder welke voorwaarden een windpark gebouwd en geëxploiteerd mag worden. Na een kavelbesluit volgt vergunningverlening. Alleen de vergunninghouder heeft het recht om op de locatie van de kavel een windpark te bouwen en te exploiteren. Voor de kavelbesluiten in het algemeen en voor de kavelbesluiten voor windenergiegebied Borssele in het bijzonder wordt een aparte m.e.r.-procedure doorlopen.

Op 26 september 2014 heeft het kabinet besloten om de doelstelling van 3.450 MW te realiseren in drie gebieden, te weten Borssele, Hollandse Kust Zuid Holland en Hollandse Kust Noord Holland (de routekaart voor windenergie op zee (Staten Generaal, vergaderjaar 2014/2015, 33 561, nr. 11)). Daarbij is besloten dat het windenergiegebied Borssele als eerste ontwikkeld gaat worden met daarbij een netaansluiting naar het 380 kV hoogspanningsstation Borssele. Het windenergiegebied Borssele biedt ruimte aan 1.400 MW windvermogen. De routekaart geeft aan dat de uitrol hiervan in 2015 en 2016 aanvangt.

Transmissiesysteem op zee

In het wetsvoorstel windenergie op zee heeft TenneT T.S.O. (hierna TenneT) de wettelijke taak gekregen om voorbereidende handelingen te treffen voor de aanleg van het transmissiesysteem op zee; dit zijn de verbindingen voor het transport van elektriciteit die wordt opgewekt in de toekomstige windenergiegebieden. Het gaat daarbij onder meer om het voorbereiden van planologische besluiten en vergunningaanvragen.

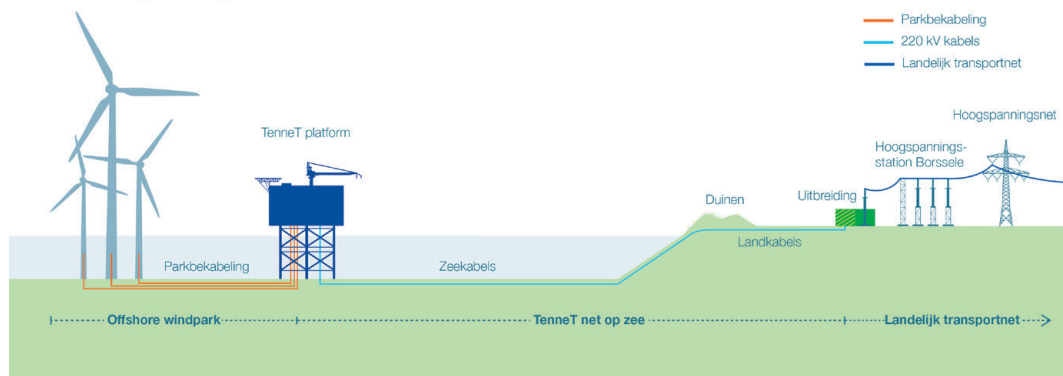
TenneT zal voor de extra 3.450 MW in totaal vijf gestandaardiseerde platforms plaatsen, elk met een capaciteit van 700 MW en met twee 220 kV-kabels aangesloten op het landelijke hoogspanningsnet. De windturbines in de aangewezen gebieden worden direct aangesloten op het TenneT platform zodat een verzamelplatform bij de windparken zelf overbodig is, hetgeen tot kostenreductie leidt.

Transmissiesysteem op zee Borssele

TenneT is initiatiefnemer van het voornemen het transmissiesysteem op zee Borssele (verder TOZ Borssele). In Figuur 1.1 zijn de onderdelen TOZ Borssele schematisch weergegeven.

¹ Het wetsvoorstel Windenergie op zee is op 17 oktober 2014 aangeboden aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2014/15, 34 058, nrs. 1-2 en verder) en treedt naar verwachting in juli 2015 in werking.

Aansluiting wind op zee in Nederland – schematisch

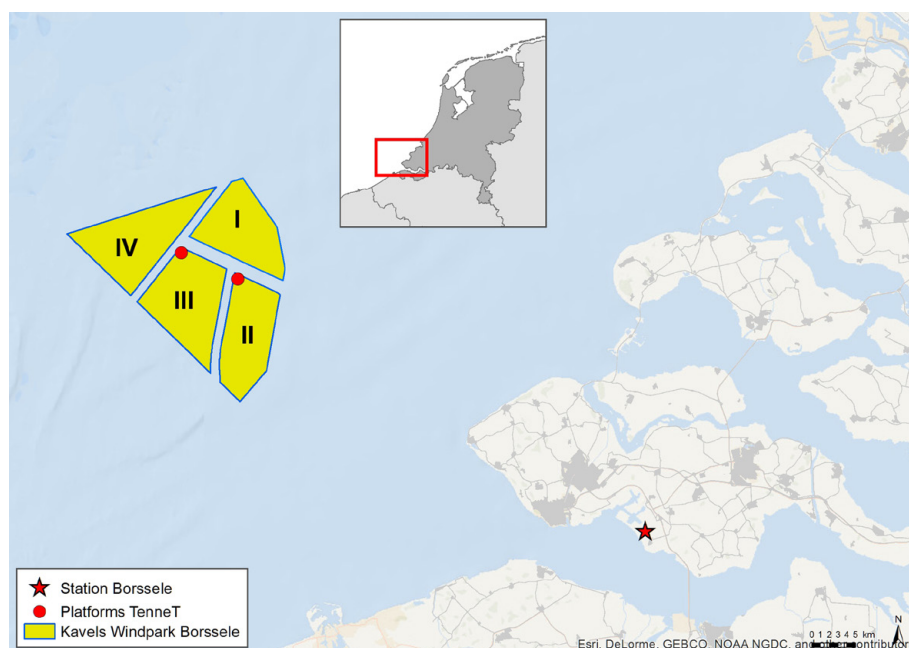
Figuur 1.1 Onderdelen project TOZ Borssele (in de figuur gedefinieerd als “TenneT net op zee”)

TOZ Borssele bestaat uit de volgende vier hoofdonderdelen, die in hoofdstuk 3 nader toegelicht worden:

- Twee offshore platforms voor de aansluiting van de windturbines inclusief een redundantiekabel² tussen de beide platforms in geval van storing op één van de platforms;
- Vier kabelsystemen op zee (offshore) voor de aanlanding op het landnetwerk;
- Vier kabelsystemen op land (onshore) voor de aansluiting op hoogspanningsstation Borssele;
- Uitbreiding van het hoogspanningsstation Borssele op land met transformatoren, blindlastcompensatiespoelen, etc.

Wanneer we in deze notitie spreken over de voorgenomen activiteit TOZ Borssele, dan omvat dat de bovenstaande vier onderdelen. De windturbines zelf, de parkbekabeling van de windturbines naar de platforms van TenneT en het landelijk hoogspanningsnet maken geen onderdeel uit van TOZ Borssele.

Figuur 1.2 geeft een beeld van het windenergiegebied Borssele met de platforms van TenneT en de locatie van hoogspanningsstation Borssele.

Figuur 1.2 Kaart met windenergiegebied Borssele

² Een redundantiekabel is een extra kabel met als doel de beschikbaarheid van het transmissiesysteem te verhogen. Als er bijvoorbeeld één kabel wordt beschadigd kan de voorziening via de tweede kabel blijven doorgaan.

Milieueffectrapport, rijkscoördinatieregeling en inpassingsplan TOZ Borssele

TenneT is initiatiefnemer van het voornemen TOZ Borssele en daarmee verantwoordelijk voor het opstellen van het milieueffectrapport (MER). Het MER dient als hulpmiddel bij de besluitvorming. De m.e.r.-procedure is toegelicht in paragraaf 1.3. Als onderdeel van de m.e.r.-procedure is deze concept notitie reikwijdte en detailniveau TOZ Borssele (NRD) opgesteld. Deze concept NRD geeft een toelichting op het initiatief om het transmissiesysteem van het windenergiegebied Borssele te verzorgen, beschrijft wat in het kader van de milieueffectrapportage (m.e.r.) onderzocht gaat worden en biedt de gelegenheid zienswijzen in te dienen.

De overige windenergiegebieden (Hollandse Kust Zuid-Holland en Hollandse Kust Noord-Holland) worden later aangesloten door TenneT en daarvoor worden aparte procedures gevolgd. Daarmee vallen de windenergiegebieden Hollandse Kust Zuid-Holland en Hollandse Kust Noord-Holland buiten deze notitie. Voor het ontwikkelen van de kavels voor windenergie in het windenergiegebied Borssele wordt momenteel een aparte m.e.r.-procedure doorlopen. De NRD Milieueffectrapport kavelbesluiten Borssele is al gepubliceerd (24 oktober 2014).

De Minister van Economische Zaken (EZ) heeft besloten dat de rijkscoördinatieregeling ten behoeve van het project transmissiesysteem op zee Borssele van toepassing is en stelt samen met de Minister van Infrastructuur en Milieu (IenM) een Inpassingsplan (IP) op.³

Er is voor dit instrument op rijksniveau gekozen, omdat de verantwoordelijkheid voor het energiebeleid bij het Rijk ligt - in het bijzonder bij de Minister van Economische Zaken - en de realisatie van dit transmissiesysteem een nationaal belang betreft.

Het IP is een ruimtelijk besluit waarvoor de m.e.r.-procedure wordt doorlopen. Het IP wordt direct onderdeel van het bestemmingsplan van de betreffende gemeenten, tenzij het IP een andere regeling treft (zie art. 3.28, lid 3, Wro). Het IP wordt opgesteld voor de gebieden op land; de grens hiervan ligt op 1 km vanaf de kustlijn. Het IP bevat het voorkeustracé van het TOZ Borssele en, voor zover dat bepalend kan zijn voor de effecten op de omgeving, ook de randvoorwaarden voor het ontwerp, aanleg en exploitatie van het TOZ Borssele. De keuze voor het voorkeustracé wordt gemaakt op basis van informatie uit het MER en op basis van economische (kosten), technische (beschikbare techniek, uitvoeringstijd) en andere maatschappelijke (draagvlak) overwegingen. In paragraaf 4.2. wordt meer uitleg gegeven over het IP.

1.2 Nut en noodzaak

Met het TOZ Borssele levert TenneT een bijdrage aan de transitie naar meer duurzame energiebronnen door het ontwikkelingspotentieel voor offshore windparken en de leveringszekerheid te verbeteren. Het kabinet heeft op 18 juni 2014 de wetgevingsagenda STROOM vastgesteld (Kamerstukken II, 2013/14, 31 510, nr. 49), waarin met betrekking tot wind op zee het richtinggevend besluit is genomen dat er een net op zee komt en dat de beheerder van het landelijk hoogspanningsnet, TenneT, ook als beheerder van het net op zee wordt aangewezen. De overheid heeft gekozen voor efficiëntere gecombineerde transportverbindingen. Concreet betekent dit dat de windparken geen eigen verzameltransformator-platform krijgen en dat de windturbines direct kunnen aansluiten op het TenneT platform. Deze aanpak biedt kostenvoordelen, omdat niet elk windpark zelf zijn elektriciteitsaansluiting op land hoeft te regelen (met het bijbehorende kabeltracé), maar kan aansluiten op een platform van TenneT op zee. Zo zijn er uiteindelijk minder platforms en minder kabels op zee en land nodig, hetgeen tot een kostenvoordeel leidt en voordelen heeft voor de ruimtelijke inpassing (bijvoorbeeld door het bundelen van kabels en het beperken van het aantal duindoorkruisingen).

In het windenergiegebied Borssele zal in totaal 1.400 MW (verdeeld over vier kavels van elk circa 350 MW) aan windvermogen geplaatst worden. Voor het vermogen van 1.400 MW is een netaansluiting op het 380 kV-netwerk op land noodzakelijk. Het dichtstbijzijnde 380 kV-hoogspanningsstation is het 380 kV-station Borssele. Andere mogelijkheden van deze omvang in de nabijheid van dit station zijn niet aanwezig. Het tracé van de kabels zal dan ook van windenergiegebied Borssele naar het op land gelegen hoogspanningsstation Borssele lopen.

³ Besluit van 4 december 2014, kenmerk DGETM-ED 14172990 (Staten-Generaal 2014/15, 33561, nr. 13).

Om een tijdige realisatie van de windparken te kunnen faciliteren, dient TOZ Borssele uiterlijk 2019 in bedrijf te zijn.

Een koppeling met het netwerk van de aanpalende Belgische windparken is niet wenselijk omdat hiervoor dubbele vergunningenprocedures nodig zijn, een aanpassing van de subsidieregeling (SDE+) nodig is en extra kosten met zich meebrengt door aanleg van een extra kabelverbinding. Dit maakt het moeilijker (zo niet onmogelijk) om de doelstellingen uit het Energieakkoord tijdig te halen.

1.3 M.e.r.-procedure

1.3.1 M.e.r.-plicht

De procedure van de m.e.r. is voorgeschreven op grond van nationale en Europese wetgeving, indien sprake is van activiteiten met potentieel aanzienlijke milieueffecten. Deze activiteiten zijn opgenomen in het Besluit milieueffectrapportage dat is gebaseerd op de Wet milieubeheer. Het doel van de m.e.r.-procedure is om milieu- en natuurbelangen naast andere belangen een volwaardige rol te laten spelen bij de besluitvorming. De Minister van EZ is (samen met de Minister van IenM) bevoegd gezag voor vaststelling van het tracé voor TOZ Borssele.

Op grond van categorie D 24.2 van het Besluit m.e.r.⁴ is de vaststelling van het tracé voor de aanleg van een hoogspanningsleiding in de zeebodem m.e.r.-beoordelingsplichtig wanneer die verbinding over een lengte van 5 km of meer (tot 3 zeemijl uit de kust) door (nader in het Besluit aangeduid) gevoelig gebied loopt en de transportspanning van die verbinding 150 kV of meer is.

TOZ Borssele voldoet daaraan, doordat het kabeltracé op zee in ieder geval loopt door Natura 2000-gebied Voordelta en mogelijk door de Natura 2000-gebieden Vlakte van de Raan en Westerschelde. Significante effecten op Natura 2000-gebieden zijn bij het realiseren van het TOZ Borssele niet op voorhand uit te sluiten. Daarom dient ook een zogeheten Passende Beoordeling (PB)⁵ te worden opgesteld ten behoeve van het inpassingsplan. Omdat voor het inpassingsplan deze Passende Beoordeling nodig is, dient op grond van art. 7.2a Wet milieubeheer verplicht een MER te worden opgesteld. De Passende Beoordeling wordt als bijlage bij het MER gevoegd.

Voor TOZ Borssele wordt één MER opgesteld dat zowel gebruikt wordt als MER op grond van categorie D24.2 voor de Watervergunning alsook als MER voor het IP. Dit wordt ook wel een gecombineerd MER genoemd.

De inhoudelijke vereisten aan een m.e.r. zijn vastgelegd in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer. Dat houdt samengevat in dat een milieueffectrapport wordt opgesteld om de (mogelijke) effecten van deze verbinding op de natuur, het milieu, archeologische waarden en (andere) gebruiksfuncties van de betrokken gebieden voor de afweging daarvan bij besluitvorming in beeld te brengen. Het MER⁶ heeft betrekking op de in aanmerking komende tracéalternatieven op zowel land als in zee.

1.3.2 M.e.r.-procedure

Op grond van het bepaalde in de Wet milieubeheer (Wm paragraaf 7.7 en 7.9) wordt het MER door de aanvrager van het besluit (TenneT) opgesteld. De m.e.r.-procedure omvat kort samengevat de volgende fasen:

1. Mededeling voornemen en publiceren van de voorliggende concept notitie reikwijdte en detailniveau MER (kennisgeving).
2. Mogelijkheid van inspraak daarop en vragen advies Commissie m.e.r..

⁴ Op grond van artikel 7.2, eerste lid, onder a Wet milieubeheer in samenhang met artikel 2, eerste lid Besluit op de milieueffectrapportage en onderdeel D 24.2 van de bijlage bij dat besluit.

⁵ Een Passende Beoordeling is een beoordeling van de effecten van een activiteit op de natuurdoelstellingen van een Natura 2000-gebied.

⁶ Binnen de m.e.r.-procedure worden de volgende afkortingen gebruikt: de m.e.r. en het MER. De m.e.r. duidt de procedure van milieueffectrapportage aan, zoals het onderzoek, de inspraak en alle bijkomende adviezen en dergelijke. De afkorting MER staat voor het eindproduct, het milieueffectrapport.

3. Vaststelling reikwijdte en detailniveau MER.
4. Onderzoek en opstellen van het MER, de Passende Beoordeling en het ontwerp IP.
5. Publicatie van het ontwerp IP met het MER en de Passende Beoordeling.
6. Inwinnen van adviezen (o.a. Commissie m.e.r.) en zienswijzen daarover.
7. Besluit vaststellen IP en de publicatie daarvan.
8. Mogelijkheid van beroep tegen het IP.
9. Monitoring en evaluatie van de milieueffecten.

In Bijlage 3 wordt de m.e.r./PB-procedure verder uitgelegd.

1.4 Inspraak en advies

De publicatie van de voorliggende concept notitie is de eerste stap in de m.e.r.-procedure. Het is bedoeld om een ieder te informeren over het initiatief, de te onderzoeken milieueffecten en de procedures. Een ieder kan op deze notitie inspreken en aangeven welke alternatieven en milieueffecten naar zijn/haar oordeel in het MER moeten worden meegenomen. De wettelijke adviseurs kunnen advies uitbrengen over het detailniveau en de reikwijdte van het MER. Ook de Commissie voor de milieueffectrapportage wordt om een advies gevraagd. Op basis van de ontvangen inspraakreacties en adviezen geven de Ministers van EZ en IenM advies over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Dit advies wordt gebruikt bij het opstellen van het MER en de daarvoor benodigde onderzoeken.

U kunt uw inspraakreactie onder vermelding van Inspraakpunt transmissiesysteem op zee Borssele sturen naar postbus 248, 2250 AE Voorschoten. Zie voor de inspraaktermijn en de andere relevante informatie de openbare kennisgeving bij deze notitie. Meer informatie over het project kunt u vinden op: www.bureau-energieprojecten.nl.

1.5 Vervolgbesluiten en rijkscoördinatie

De vervolgbesluiten voor het TOZ Borssele worden door TenneT aangevraagd bij het bevoegd gezag. Het gaat daarbij met name om vergunningen en ontheffingen op grond van de Waterwet, de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de omgevingsvergunning in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht ('Wabo'). Daarbij kan gebruik worden gemaakt van het opgestelde MER en de Passende Beoordeling. De rijkscoördinatieregeling bepaalt dat aangewezen uitvoeringsbesluiten in voorkomende gevallen worden gecoördineerd door het ministerie van EZ en dat de procedure voor het IP in beginsel tegelijk met die voor de te coördineren vergunningen en ontheffingen (de zogeheten uitvoeringsmodule) wordt doorlopen.

Door de coördinatie worden vervolgbesluiten die met elkaar samenhangen gelijktijdig in procedure gebracht en worden daarover gegeven zienswijzen en ingestelde beroepen gelijktijdig afgehandeld. Pas nadat de benodigde procedures zijn doorlopen en de besluiten van kracht zijn kan TenneT met de aanleg van het TOZ Borssele beginnen.

1.6 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het voornemen, evenals de te onderscheiden alternatieven en varianten die worden onderzocht in het MER. Hoofdstuk 3 geeft de wijze van beoordelen van de verwachte milieueffecten weer van de aanleg, exploitatie en (op termijn) verwijdering van het TOZ Borssele. Hoofdstuk 4 beschrijft de procedures en wettelijk kaders voor de besluitvorming over het TOZ Borssele. De bijlagen betreffen een lijst met bronnen (Bijlage 1), een lijst met begrippen (Bijlage 2) en een nadere omschrijving van de m.e.r.-procedure (Bijlage 3).

2 Voorgenomen activiteit-tracéalternatieven en varianten

Dit hoofdstuk beschrijft de tracéalternatieven en varianten die in het MER onderzocht worden op hun effecten. Paragraaf 2.1 omschrijft wat met het voornemen of de voorgenomen activiteit wordt bedoeld. Paragraaf 2.2 gaat in op het studie- en plangebied. Paragraaf 2.3 geeft een toelichting op het trechteringsproces dat heeft plaatsgevonden om te komen tot vier tracéalternatieven voor het TOZ Borssele. Tot slot geeft paragraaf 2.5 weer hoe tot een voorkeursalternatief gekomen wordt.

2.1

Voorgenomen activiteit

TOZ Borssele bestaat uit de volgende vier onderdelen:

1. Twee offshore platforms voor de aansluiting van de windturbines inclusief een redundantiekabel tussen de beide platforms in geval van storing op één van de platforms;
2. Vier offshore kabelsystemen op zee voor de aanlanding op het landnetwerk;
3. Vier onshore kabelsystemen op land voor de aansluiting op hoogspanningsstation Borssele;
4. Uitbreiding van het hoogspanningsstation Borssele op land met transformatoren, blindlastcompensatiespoelen, etc.

2.1.1 Twee offshore platforms

Het doel van de twee platforms is het bundelen van transportsystemen voor de elektriciteit die door de windturbines wordt opgewekt. De windturbines binnen de kavels van windenergiegebied Borssele worden aangesloten op platforms van TenneT via de zogeheten parkbekabeling. Deze parkbekabeling maakt geen onderdeel uit van het transmissiesysteem van TenneT.

De parkbekabeling heeft een spanningsniveau van 66 kV. De transportkabels naar land hebben een spanningsniveau van 220 kV. Op de platforms wordt het spanningsniveau van de parkbekabeling omgezet naar het spanningsniveau van de transportkabels.

De twee platforms worden met een redundantiekabel met elkaar verbonden. Deze kabel maakt het mogelijk om bij uitval van één van de platforms de elektriciteit deels om te leiden via het andere platform.

Uitgangspunt 66 kV spanningsniveau parkbekabeling

In het op te stellen "Scenario Windenergie op Zee" geeft het Rijk sturing aan de ontwikkeling van windenergie op zee. Dit scenario schetst de grote lijnen voor de ruimtelijke- en tijdsplanning. Ook beschrijft het scenario de hoofdlijnen van het technische concept om de windparken aan te sluiten en geeft de belangrijkste technische randvoorwaarden. In het op te stellen Scenario Windenergie op Zee zal naar verwachting uitgegaan worden van parkbekabeling op een spanningsniveau van 66 kV vanwege de verwachte voordelen voor de totale kosten van de elektriciteit uit de windparken op zee en het ruimtelijk ontwerp. Wanneer het finale Scenario Windenergie op Zee wijzigt, wordt de NRD hierop aangepast.

Tot dusver is een spanningsniveau van 33 kV voor parkbekabeling gebruikelijk. Hierbij worden meerdere windturbines aangesloten op één kabel en lopen er meerdere van deze kabels door het windpark naar het verzamelpunt. Het aantal windturbines dat op één kabel aangesloten kan worden, is afhankelijk van het spanningsniveau van de parkbekabeling en het vermogen van de windturbines. Het vermogen van de windturbines neemt al jaren toe. De verwachting is dat het vermogen van de offshore windparken verder zal toenemen waardoor een spanningsniveau van 66 kV te verwachten is voor offshore windparken. Door het spanningsniveau van de parkbekabeling te verhogen, kunnen meer windturbines op één kabel worden aangesloten. Hierdoor is voor het hele windpark minder parkbekabeling nodig. Minder parkbekabeling leidt tot lagere kosten voor de kabels en de installatie daarvan en tot minder ruimtebeslag.

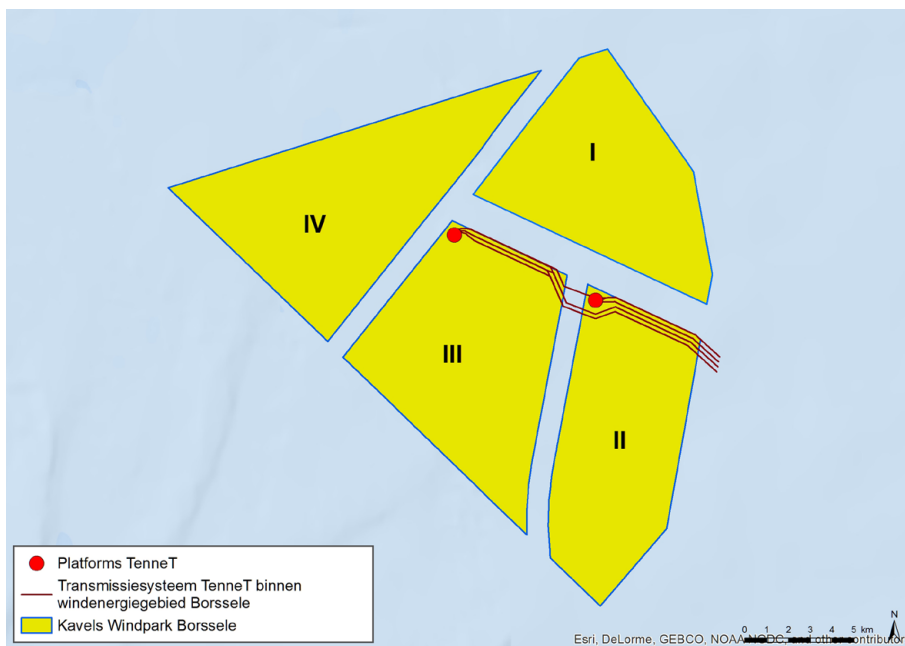
Wel zijn voor het gebruiken van een hoger spanningsniveau andere elektrische componenten nodig in de verschillende onderdelen van de windturbines en het platform. In een aantal gevallen zijn deze componenten duurder dan de huidige componenten. De verwachting is echter dat de totale kosten omlaag gaan door het gebruiken van een hoger spanningsniveau. Dit sluit aan bij het beleid van EZ om kostenreductie te realiseren. 66 kV leidt daarom tot een meer toekomstigbestendig systeem voor wind op zee.

Ligging van de platforms

Het windenergiegebied Borssele bestaat uit vier kavels. In elke kavel wordt een windpark gerealiseerd. Er worden twee platforms geplaatst, te weten platform Alpha, dat ligt tussen kavels I en II van Borssele en platform Beta dat ligt tussen kavels III en IV (zie Figuur 2.1). Beide platforms zijn vrijwel identiek in functie, ontwerp en uitvoering, behoudens kleine verschillen als gevolg van bijvoorbeeld een andere waterdiepte ter plaatse. Bij het bepalen van de ligging is informatie van het ministerie van EZ, Rijkswaterstaat (ministerie IenM) en toekomstige windparkontwikkelaars meegenomen. De belangrijkste randvoorwaarden die een rol hebben gespeeld bij het bepalen van de ligging van de platforms zijn:

- Toegankelijkheid van elk platform voor helikopters en schepen, gebaseerd op een scenario waarbij windturbines van 10MW in de kavels geplaatst worden;
- Ruimte voor aanleg en onderhoud. Obstakelvrije zone van 500 meter rondom de platforms;
- Lengte van parkbekabeling zo kort mogelijk houden;
- Het is niet toegestaan/gewenst dat de parkbekabeling van een kavel door een aanpalend kavel loopt;
- Voorkeur voor zo veel mogelijk bundelen van de kabels naar land.

Dit heeft geleid tot de Figuur 2.1 aangeduide ligging van platform Alpha en Beta.

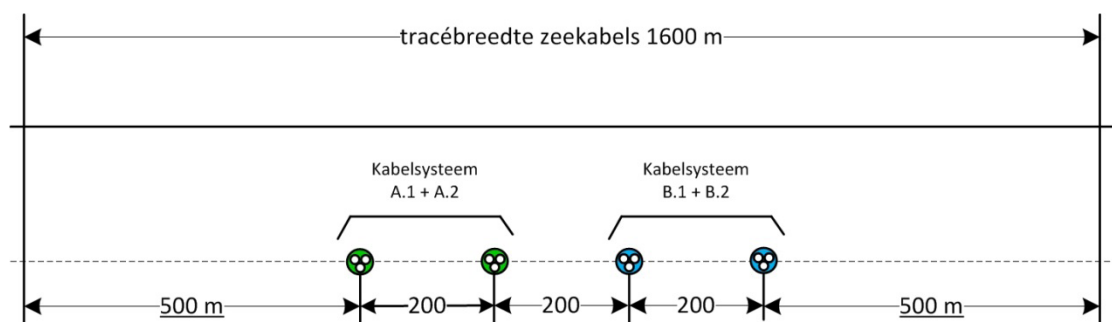
Figuur 2.1 Ligging platforms Alpha (rechts) en Beta (links)

2.1.2 Vier kabelsystemen op zee

Vanaf elk platform lopen twee 220 kV kabels naar de kust. In totaal omvat het systeem dus vier kabels op zee. Deze kabels transporteren wisselstroom met een spanningsniveau van 220 kV. Het offshore kabelsysteem bevat drie fasen per kabel.

De benodigde breedte voor het tracé van de 220 kV kabels is opgebouwd uit:

- De afstand tussen de kabels: 200 meter;
- Een onderhoudszone aan weerszijden van de kabelcorridor: 500 meter. Binnen deze zone mogen geen bodemgerelateerde activiteiten plaatsvinden;
- De totale strookbreedte van de kabels op zee is daarmee 1.600 meter (3 x 200 meter + 2 x 500 meter).

Figuur 2.2 Tracébreedte kabelsystemen op zee

Wisselstroomverbinding⁷

Het hele Europese elektriciteitssysteem - van energiecentrale tot stopcontact - is gebaseerd op het principe van wisselstroom. Dit wordt daarom een wisselstroom- of wisselspanningsnet genoemd.

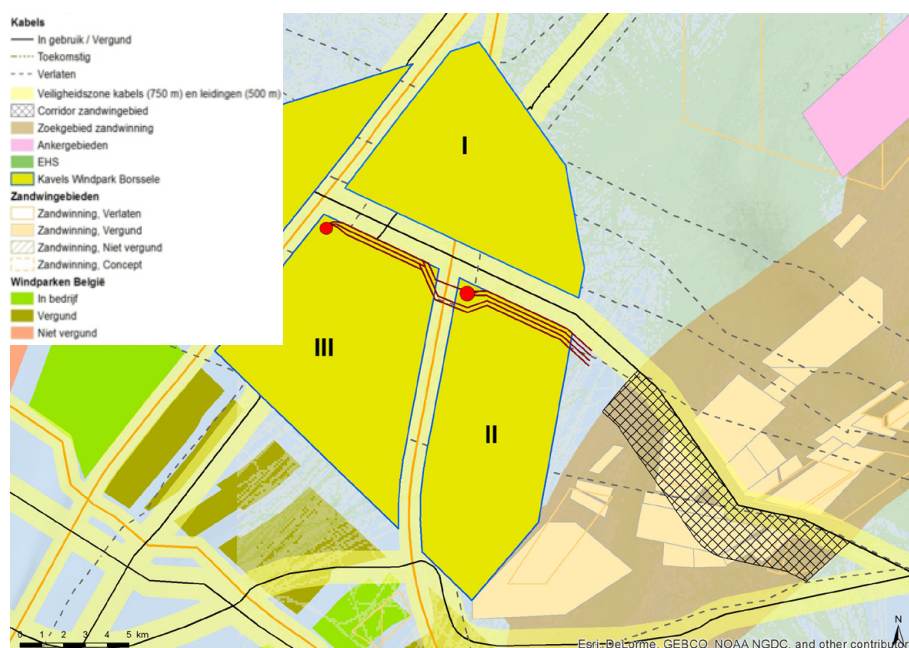
Wisselstroom (ook wel aangeduid als AC, voor Alternating Current) is een elektrische stroom met een periodiek wisselende stroomrichting. Deze vorm van elektriciteit wordt via het elektriciteitsnet geleverd aan huishoudens en aan de industrie. De stroom wisselt van richting met een frequentie van 50 keer per seconde, ofwel 50 Hz.

Wisselstroom wordt opgewekt met drie fasen, die onderling 120 graden in fase verschillen (driefasenspanning)⁸.

De twee kabels van platform Beta en de twee kabels van platform Alpha lopen parallel in een kabelcorridor. In het ontwerp Nationaal Waterplan 2016-2021 (Kamerstukken II 2014/2015, 31710 nr. 35), dat tot 22 juni 2015 ter inzage ligt, heeft Rijkswaterstaat (ministerie IenM) voor kabels en leidingen in de zandwingebieden speciale corridors vastgelegd die gebruikt kunnen worden voor de kabels van TenneT. De basis hiervoor is vastgelegd in de ontwerp Beleidsnota Noordzee 2016-2021 waarin bij kabels en leidingen, inclusief interconnector- en telecommunicatiekabels, achtereenvolgens is gekeken of 1) een tracé mogelijk is waarbij de nieuwe kabels en leidingen worden gebundeld met bestaande kabels en leidingen, 2) een tracé mogelijk is waardoor de winbare zandvoorraad niet essentieel aangetast wordt. Deze voorkeurscorridors op zee zijn gebaseerd op:

- Locatie van minder geschikte zandwinlocaties;
- Locatie van uitgeputte zandwinlocaties;
- Bestaande bundeling van kabels en leidingen waardoor de vrije zone (onderhoudszone) beperkt gehouden kan worden;⁹
- Aanlandingspunten voor gas- en olieleidingen en elektriciteits/dataverbindingen.

Figuur 2.3 toont gearceerd de voorkeurscorridor voor kabels en leidingen door zandwingebieden (verder corridor zandwinning genoemd) voor het TOZ Borssele. Het is een corridor van ongeveer 3,5 kilometer breed. Voor TOZ Borssele worden geen alternatieven buiten deze corridor onderzocht.

Figuur 2.3 Ligging corridor zandwinning

⁷ Bron: Position Paper, Gelijkstroom en Wisselstroom, TenneT

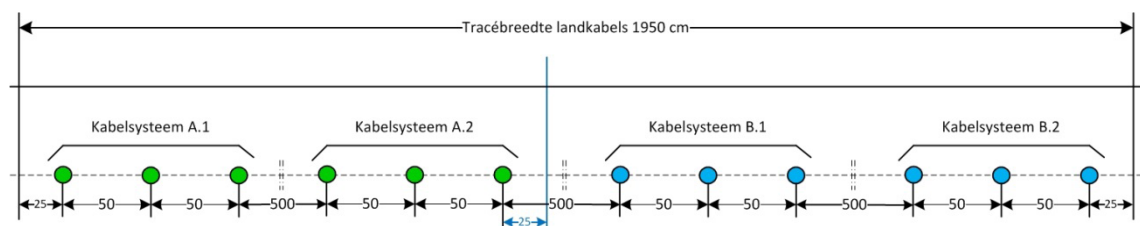
⁸ Bron: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Wisselspanning>

⁹ Rondom kabels en leidingen mag binnen minimaal 500 meter aan weerszijden geen zand worden gewonnen.

2.1.3 Vier onshore kabelsystemen

Op land komen vier parallelle onshore 220 kV wisselstroom landkabelsystemen. In het landkabelsysteem bevat elke kabel slechts één fase. Dit is nodig omdat de landkabels op haspels over de weg transporteerbaar moeten zijn (op zee kunnen de zeer dikke 3-fasenkabels op grote schepen worden aangevoerd). Hierdoor zijn in totaal 12 kabels nodig (4 kabelsystemen x 3 fasen).

De 220 kV kabels worden ondergronds aangelegd. Ze liggen naast elkaar in het platte vlak met een onderlinge afstand van 0,5 meter en tussen de kabelsystemen een onderlinge afstand van 5 meter. De totale breedte van de strook bedraagt daarmee 19,5 meter na aanleg (zie Figuur 2.4).

Figuur 2.4 Tracébreedte onshore kabelsystemen

Tussen de land- en zeekabels is op land een overgangsmof (*joint*) nodig, die in een mofput wordt weggevoerd. Hiervoor is ruimte nodig, ongeveer 10 m² per kabelsysteemovergang, in totaal komen er dus vier mofputten op land, waar de zeekabels aan de landkabels worden gekoppeld.

2.1.4 Uitbreiding van 380 kV hoogspanningsstation Borssele

De landkabels worden aangelegd vanaf het aanlandingspunt naar het 380 kV -hoogspanningsstation in Borssele. Het station wordt hiervoor uitgebreid. De uitbreiding betreft:

- 4x 380 kV veld;
- 4x 380/220 kV transformator (mogelijk 2 koelradiatoren);
- 4x 20 kV blindlastcompensatiespoel (met wat klein schakelmateriaal);
- 4x 220 kV compensatiespoel;
- 4x 220 kV kabeleindsluiting;
- 12x 220 kV veld (kleine);
- 1 centraal dienstengebouw, inclusief 4 ruimten voor besturing van de windparken.

In Figuur 2.5 is de ligging van het huidige 380 kV-station in Borssele en het zoekgebied voor de uitbreiding weergegeven.

Figuur 2.5 Zoekgebied 380 kV-station Borssele

2.2 Studie- en plangebied

Het plangebied is het gebied waarbinnen de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven kan worden gerealiseerd. Het is dus de locatie van de offshore platforms met de daarbij behorende helikopter-aanvlieg-routes, de locatie van de 220 kV kabels naar land, de locatie van de landkabels en tot slot de uitbreiding van het station Borssele van TenneT. Het studiegebied is het gebied waarbinnen de milieugevolgen dienen te worden beschouwd. De omvang van het studiegebied kan per milieuaspect verschillen, maar is groter dan het plangebied.

De effecten van de toekomstige windparken binnen de kavels worden in beeld gebracht in een aparte m.e.r.-procedure.

2.3 Ontwikkeling alternatieven en varianten

Een belangrijke drijfveer achter de kavelbesluiten en het transmissiesysteem op zee is een kostenreductie van 40% voor de realisatie van windenergie op zee (Energieakkoord, 2013). Er wordt in beginsel gestreefd naar een korte verbinding. Enerzijds omdat daarmee de kosten en energieverliezen beperkt worden; anderzijds omdat aan kortere routes – bij gelijke omgevingsfactoren - in beginsel minder milieueffecten zijn te verwachten dan aan langere routes. Naast het beperken van de kosten, energieverliezen en milieueffecten geldt bij de tracéontwikkeling een aantal andere traceringsuitgangspunten:

- Technische uitvoerbaarheid en risico's van een tracé, bijvoorbeeld het vermijden van grote wrakken, haaks kruisen van vaargeulen, stortplaatsen, oude explosieven, lastige en instabiele bodems.
- Waar mogelijk en zinvol bundelen met andere infrastructuur, om het ruimtebeslag in zee en op land te beperken en (nodeloze) toekomstige beperkingen te voorkomen.
- Het zoveel mogelijk ontzien van gevoelige gebieden waaronder Natura2000 gebieden en woonkernen.
- Beperken van hinder voor overige gebiedsgebruikers (scheepvaart, visserij, landbouw, recreatie e.d.).

2.4 Te onderzoeken alternatieven en varianten

Definities

Alternatieven: Tracés met een groot verschil in ligging, of met naar verwachting significant andere milieueffecten.

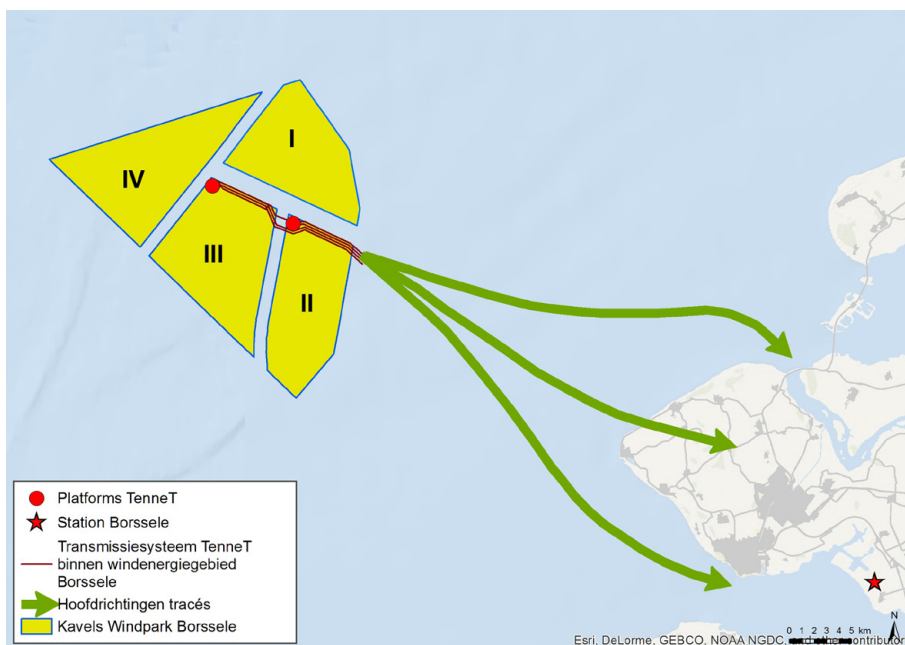
Varianten: Binnen een alternatief zijn verschillende uitwerkingen mogelijk, zowel kleine variaties in tracé als aanlegmethoden. Dit worden varianten genoemd.

2.4.1 Tracéalternatieven en varianten

Binnen het gebied is gezocht naar globale routes voor de ondergrondse kabels die voldoende onderscheidend van elkaar zijn. TenneT heeft in het aanloopproces om te komen tot te onderzoeken tracéalternatieven in meerdere werksessies overheden en belangenorganisaties betrokken.

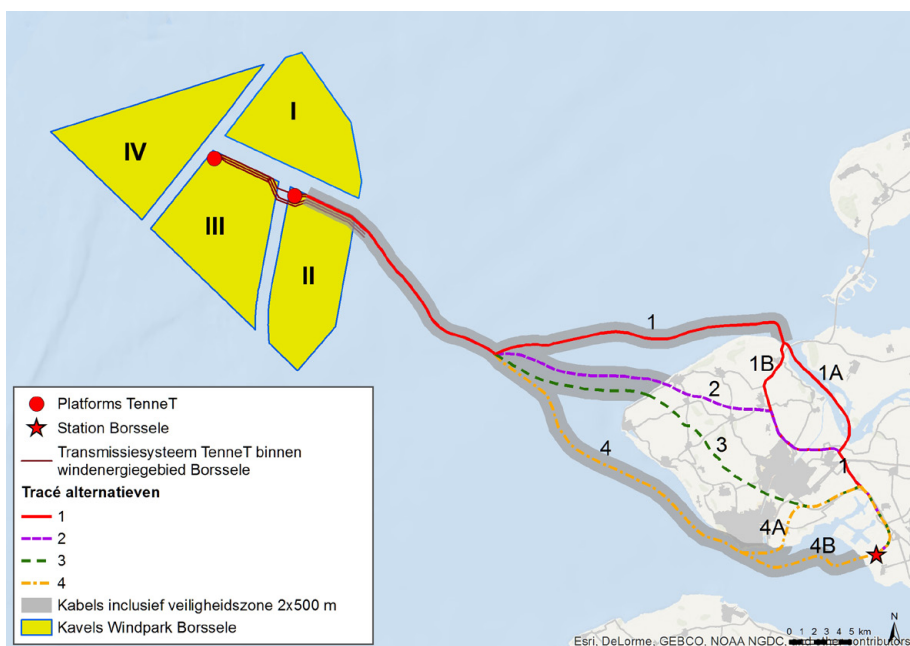
Op basis van de werksessies zijn grofweg de volgende mogelijkheden voor de te onderzoeken tracés aan te geven:

- (1) Vanaf het platform zo snel mogelijk aanlanden en dan over land naar hoogspanningsstation Borssele
- (2) Door de Westerschelde en daarna over land naar hoogspanningsstation Borssele of
- (3) Richting het Veerse Meer gaan en daarna over land of door het Veerse Meer naar hoogspanningsstation Borssele. Dit is globaal weergegeven in Figuur 2.6 gezien vanaf de platforms op zee.

Figuur 2.6 Globale routes vanaf de platforms op zee richting hoogspanningsstation Borssele

Deze globale routes zijn uitgewerkt op basis van informatie die is verkregen tijdens de werksessies over lokale belemmeringen gecombineerd met expertise over milieu, techniek en planologie. Dat heeft geleid tot een viertal tracéalternatieven (zie Figuur 2.7 voor een indicatieve weergave).

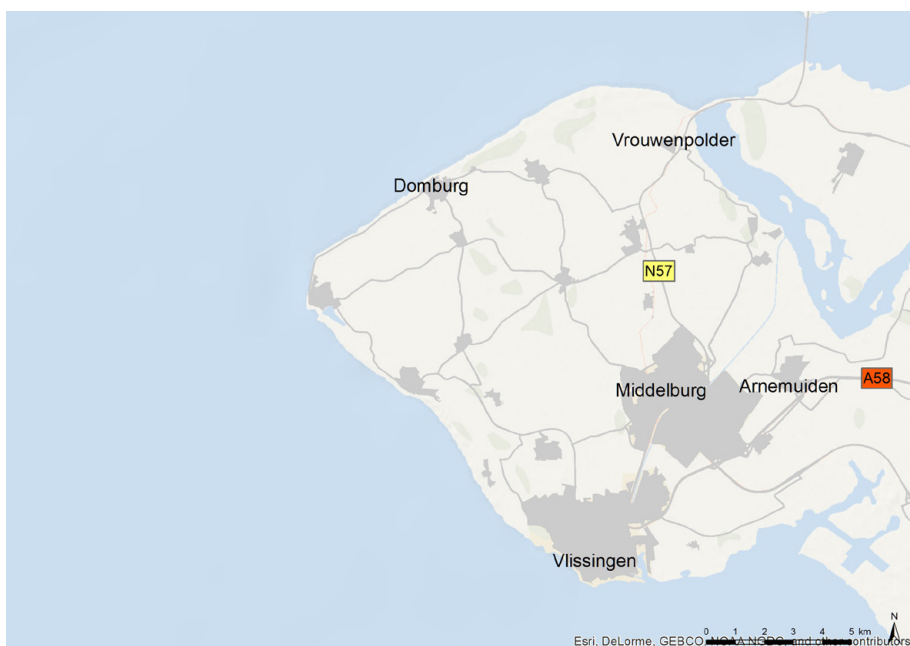

Figuur 2.7 Tracéalternatieven

In Figuur 2.8 zijn de namen van de geulen en platen voor de kust van Walcheren weergegeven. Deze zijn van belang geweest bij het bepalen van de route van de tracéalternatieven op zee. In Figuur 2.9 zijn de relevante plaatsnamen en infrastructuur gegeven, die ook gebruikt worden bij de beschrijving van de alternatieven.

Figuur 2.8 Naamgeving van geulen en platen in het gebied.

Figuur 2.9 Toponiemenkaart

Tracéalternatief 1A – Noordroute door het Veerse Meer

Op zee is rekening gehouden met bundeling met bestaande kabels en kruising van scheepvaartroutes. Parallel aan de kust van Walcheren is het daarvoor morfologisch meest geschikte tracé gekozen. Dit is een stabiele geul waarin de kabel kan worden gelegd richting de Roompot. Vanaf de Veerse gatdam zal het tracé zich splitsen in tracéalternatief 1A dat door het Veerse Meer loopt en tracéalternatief 1B dat verder gaat over land.

Tracéalternatief 1A volgt het Veerse Meer. De aanlanding vindt dan plaats ten westen van Oranjeplaat zodat zo snel mogelijk gebundeld kan worden met de spoorlijn richting de havens van Vlissingen. Ten oosten van Arnemuiden kruist de tracévariant de A58, waarna zo veel mogelijk gebundeld wordt met de spoorlijn richting de havens van Vlissingen-Oost. Rondom het havengebied loopt een reserveringszone voor kabels en leidingen. Door gebruik te maken van deze kabelzone wordt optimaal gebundeld en levert dit de minste beperkingen op voor de omgeving. Alle tracéalternatieven sluiten daarom aan op deze kabelzone.

Tracéalternatief 1B – Noordroute langs de N57

Het tracéalternatief 1B landt aan bij Vrouwenpolder en volgt vanaf Vrouwenpolder zoveel mogelijk de N57. Waar woonkernen direct langs de N57 liggen, wordt afgeweken van de bundeling met de weginfrastructuur. Ten noorden van Middelburg bundelt de tracévariant niet meer met de N57, die hier Middelburg binnengaat, maar buigt af naar het noorden van Arnemuiden. Hierna volgt het tracé de route van tracéalternatief 1A.

Tracéalternatief 2 – Middenroute ten noorden van Middelburg

Ook hier is op zee rekening gehouden met bundeling met bestaande kabels en kruising van routes voor scheepvaartverkeer. Het tracéalternatief volgt na de 'corridor zandwinning' een bestaande kabel naar Domburg. Hier is al een aanlandingsplaats voor kabels vanuit zee. Vanaf Domburg sluit het tracéalternatief zo snel mogelijk aan op de tracévariant vanuit Vrouwenpolder (1B), zodat ook hier bundeling met de N57 mogelijk is. Waar mogelijk wordt wel gebundeld met kleinere infrastructuur zoals lokale wegen. Woonkernen worden vermeden.

Tracéalternatief 3 – Middenroute ten zuiden van Middelburg

Naast de voor de hand liggende aanlanding direct bij Domburg wordt ook een tracéalternatief onderzocht dat meer zuidelijk aanlandt. Mogelijk dat deze aanlanding minder overlap heeft met bestaande functies in

het gebied zoals wonen en recreëren. Om een volledig scala aan onderscheidende tracéalternatieven en -varianten te onderzoeken, is gekozen om dit tracéalternatief zuidelijk van Middelburg te laten lopen. Ten zuiden van Middelburg is slechts een smalle strook tussen Middelburg en Vlissingen aanwezig waar de kabels mogelijk kunnen worden aangelegd. Het tracéalternatief volgt de kortste route naar deze strook, waarbij zoveel mogelijk wordt gebundeld met kleinere infrastructuur en woonkernen worden vermeden. Na Middelburg sluit ook dit tracé aan op de kabel- en leidingenzone rondom Vlissingen-Oost.

Tracéalternatief 4 – Zuidroute via de Westerschelde

Ook hier is op zee en in de Westerschelde rekening gehouden met bundeling met bestaande kabels en kruising van scheepvaartverkeer. Het tracéalternatief loopt via de Geul van de Rassen tussen zowel de bestaande vaargeul Oostgat als de mogelijk toekomstige vaargeul Walvischstaart. Zo wordt gebruik van beide vaargeulen niet gehinderd door de aanleg en later eventueel onderhoud van de kabels. Bovendien is in de Geul van de Rassen, tussen het Bankje van Zoutelande en de Elleboogplaat, de bodem vrij stabiel. Vanaf hier splitst het tracé zich in twee tracévarianten om naar de kust te gaan.

Tracévariant 4A – aanlanding ten oosten van Vlissingen

Het tracé blijft ten noorden van de vaargeul naar Antwerpen. De aanlanding vindt hier plaats tussen Vlissingen en Vlissingen-Oost. Hier loopt op land al een bovengrondse hoogspanningslijn (150 kV) waarmee mogelijk gebundeld kan worden totdat aangesloten kan worden op de kabel- en leidingenzone rondom Vlissingen-Oost. Voor de kust loopt hier een diepe geul met hoge stroomsnelheden waardoor de aanleg technisch uitdagend kan zijn. Een aanlanding zoveel mogelijk westelijk is daarom gewenst.

Tracévariant 4B – aanlanding nabij hoogspanningsstation Borssele

Voor een aanlanding nabij het hoogspanningsstation Borssele kruist het tracé de vaargeul naar Antwerpen. Daarna volgt het tracé de noordelijke rand van de Spijkerplaat. Voor de kust nabij het hoogspanningsstation bevindt zich westelijk een gebied voor eventuele toekomstige uitbreiding van de havens van Vlissingen-Oost en oostelijk de “Put van Borssele”, het diepst gelegen punt van het Nederlands continentaal plat. Vanaf de Spijkerplaat is de oversteek van de geul de Honte daarom zo gekozen dat zowel rekening gehouden is met de havens als met de put. Daardoor komt de kabel iets ten westen van de koelwateruitlaat van de kerncentrale aan land. Ook hier is sprake van hoge stroomsnelheden, grote waterdiepte en aanwezigheid van harde, niet-eroderende lagen in de Honte.

2.4.2 Aanlegvarianten

Offshore

Voor de overheid is de voornaamste zorg dat de scheepvaart geen hinder ondervindt van de kabel (scheepvaartroutes, ankers, visserij, etc.) en dat de Noordzee goed beschermd wordt en blijft. TenneT heeft gelijkgerichte belangen; de kabel moet niet in storing raken door te vermijden oorzaken van buitenaf. De offshore kabels zullen worden gelegd op een diepte variërend van één tot circa drie meter onder de zeebodem, afhankelijk van het gebied en de situatie¹⁰. Dit om schade aan de kabels en beperkingen voor de omgeving te voorkomen.

De beschikbare aanlegmethodes zijn te verdelen in *pre-lay trenching*, *direct trenching* en *post-lay trenching*. Bij *pre-lay trenching* wordt de bodem eerst verlaagd (graven, ploegen, baggeren), waarna de kabel wordt afgerold en op de bodem gelegd. Vervolgens wordt de kabel weer bedekt; hetzij door het vrijgekomen bodemmateriaal weer terug te storten, hetzij door natuurlijke sedimentatie. Bij *direct trenching* wordt de kabel afgerold en meteen met spuitlansen of ploeg op diepte gebracht. Bij *post-lay trenching* wordt de kabel eerst op de bodem gelegd en later (in een separate werkgang) met behulp van spuitlansen of een ploeg begraven. Er zijn ook combinaties van de beschreven technieken mogelijk, b.v. eerst *pre-lay trenching* (een sleuf graven), gevolgd door *direct* of *post-lay trenching* (op de bodem van de voorgegraven sleuf). De keuze hangt voornamelijk af van de lokale (bodem)omstandigheden.

¹⁰ Hiermee kunnen pieken in de morfologie van de zeebodem worden opgevangen.

Er is inmiddels (vanuit andere projecten zoals NorNed, BritNed en projecten van TenneT in Duitsland) veel bekend over de mogelijkheden en voor- en nadelen van de verschillende aanlegmethoden. In het MER wordt bepaald of de toe te passen aanlegmethode(n) van invloed zijn op de aard en omvang van de milieueffecten.

Onshore

De kabels op land worden eveneens ondergronds aangelegd. De wijze van aanleg kan ook onshore op verschillende manieren. De kabels kunnen aangelegd worden door *pipe express*, waarmee een kabel aangelegd kan worden zonder een open ontgraving, door een (gestuurde) boring en door een open ontgraving. In het MER wordt bepaald of de toe te passen aanlegmethode(n) van invloed zijn op de aard en omvang van de milieueffecten.

2.5 Voorkeursalternatief en Passende Beoordeling

Uiteindelijk wordt er een tracéalternatief gekozen uit de onderscheiden alternatieven, dit heet het voorkeursalternatief (VKA). De keuze wordt gemaakt op basis van informatie uit het MER en op basis van economische (kosten), technische (beschikbare techniek, uitvoeringstijd) en andere maatschappelijke (draagvlak) overwegingen. Dit VKA wordt vastgelegd in het ruimtelijke besluit (inpassingsplan voor het gemeentelijk gebied) en hiervoor worden vergunningen aangevraagd (voor het gehele tracé).

Voor het VKA wordt een Passende Beoordeling opgesteld, die als bijlage bij het MER wordt gevoegd. Een uitgangspunt daarbij is dat het gebruik van dit voorkeursalternatief in principe niet mag leiden tot een significante aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden.

Op basis van de bevindingen in het MER en de Passende Beoordeling wordt in het IP besloten over de ruimtelijke inpassing en worden, voor zover nodig voor de beperking van de effecten, randvoorwaarden gesteld aan het ontwerp, de aanleg, het beheer en het gebruik van de verbinding.

3 Werkwijze milieubeoordeling

In het MER worden de milieueffecten van aanleg, exploitatie en (op termijn) verwijdering van TOZ Borssele en de redelijkerwijs in aanmerking komende alternatieven beschreven. Daardoor kunnen deze effecten een volwaardige rol spelen bij de besluitvorming. Onderzocht wordt of de effecten van TOZ Borssele - al dan niet gecumuleerd met die van andere activiteiten - aanvaardbaar zijn of niet, waarbij mogelijk mitigatie/compensatie nodig is. De alternatieven worden vervolgens vergeleken op basis van hun effecten. In dit hoofdstuk is ingegaan op achtereenvolgens de verwachte milieueffecten op hoofdlijnen (paragraaf 3.1), op het beoordelingskader voor het MER (paragraaf 3.2) en op kennisleemten, monitoring en evaluatie (paragraaf 3.3).

3.1

Milieueffecten

Effecten op het milieu als gevolg van het TOZ Borssele zijn te verdelen in effecten tijdens de aanleg, de exploitatie (gebruik, onderhoud, reparaties) en verwijdering. Het op te stellen MER staat in het teken van de beschrijving van deze effecten. De effecten ontstaan door het uitvoeren van de werkzaamheden en door ruimtegebruik.

Hoewel de (vooral tijdelijke) aanlegactiviteiten in een groot gebied plaatsvinden, verplaatsen deze activiteiten zich langs het tracé, zodat invloed daarvan overal tijdelijk en plaatselijk is. De effecten tijdens de exploitatiefase zijn permanent en beperken zich merendeels tot de directe omgeving van het tracé. Daarnaast zijn er mogelijk effecten van het opwekken van elektriciteit in de windparken, zoals CO₂-reductie. De effecten daarvan hebben een grootschalig karakter, de lokale effecten daarvan zijn verwaarloosbaar. De effecten zijn bovendien een direct effect van de windparken en een indirect effect van TOZ Borssele.

Bij de tracéontwikkeling, de aanleg en exploitatie van TOZ Borssele zal zoveel als redelijkerwijs mogelijk rekening worden gehouden met andere belangen en zullen de redelijkerwijs nodige en mogelijke maatregelen worden getroffen om nadelige effecten op de omgeving te voorkomen of te beperken. Daarnaast kan het TOZ Borssele zelf ook gevolgen ondervinden van activiteiten in zijn omgeving, zoals beschadiging door boomkorvisserij, scheepsankers, grondverzet en heiwerk. Daartegen zullen eveneens waar mogelijk maatregelen worden getroffen.

In het MER wordt onderzocht voor welke effecten cumulatie met de windparken in het Kavelbesluit mogelijk is en wanneer relevant in beeld gebracht.

Effectgebied

Uit ervaringen met vergelijkbare projecten is bekend dat de invloeden en effecten van een netaansluiting beperkt tot verwaarloosbaar zijn en dat de kans op calamiteiten verwaarloosbaar is, mede als gevolg van goede maatregelen daartegen (gronddekking op de kabels, temperatuurdetectie in de kabels en dergelijke). Niettemin zullen ook de mogelijke effecten van risico's en zinvolle maatregelen in het MER en de Passende Beoordeling worden onderzocht en beoordeeld. Het effectgebied van het TOZ Borssele wordt definitief bepaald in het MER en de Passende Beoordeling.

Passende beoordeling

In de Passende Beoordeling zal voor het VKA met name worden onderzocht of significante effecten op de natuurlijke kenmerken van Natura 2000 in het gebied kunnen ontstaan, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen voor deze gebieden en de mogelijke cumulatie met effecten van andere activiteiten.

3.2

Beoordelingskader

In het MER wordt op basis van regelgeving en beleid een beoordelingskader ontwikkeld waarmee de effecten van de tracéalternatieven en – waar relevant – de aanlegvarianten beoordeeld worden. De effecten worden per milieuaspect beschreven aan de hand van beoordelingscriteria. In Tabel 3.1 is per milieuaspect aangegeven welke criteria worden gebruikt en de wijze waarop de effecten worden beschreven en beoordeeld (kwantitatief en/of kwalitatief). Dit beoordelingskader kan door voortschrijdend inzicht nog aangepast worden.

Tabel 3.1 Beoordelingscriteria per milieuaspect

Aspect	Beoordelingscriteria	Effectbeoordeling
Natuur	Effect op Natura 2000, Flora- en Fauna, EHS door: • Verstoring • Habitataantasting • Verzuring en vermesting • Vertroebeling	• Kwantitatief en kwalitatief • Kwantitatief en kwalitatief • Kwantitatief en kwalitatief • Kwantitatief en kwalitatief
Bodem en water	• Effect op troebelheid en sedimenttransport • Effect op grondwater en oppervlaktewater	• Kwantitatief en kwalitatief • Kwalitatief
Lucht	• Effect op luchtkwaliteit	
Landschap	• Zichtbaarheid offshore platforms • Zichtbaarheid uitbreiding station Borssele	• Kwalitatief • Kwalitatief
Cultuurhistorie en Archeologie	• Effect op archeologische waarden (waaronder scheepswrakken) • Effect op overige cultuurhistorische waarden	• Kwalitatief
(Externe) veiligheid	• Kust- en waterkeringveiligheid • Elektromagnetische velden • Niet gesprongen explosieven	• Kwalitatief • Kwantitatief • Kwalitatief
Hinder	• Geluid, licht, trillingen	• Kwantitatief en kwalitatief
Scheepvaart	• Kans op 'ramming' (aanvaringen) en 'drifting' (losraken) offshore platforms en aanlegmaterieel	• Kwantitatief en kwalitatief
Overige gebruiksfuncties	Beïnvloeding van: • Visserij en aquacultuur • Olie- en gaswinning • Luchtvaart • Zand- en schelpenwinning • Baggerstort • Scheeps- en luchtvaartradar • Kabels en leidingen • Telecommunicatie • Munitiestortgebieden, militaire gebieden en militaire gebruiksfuncties • Recreatie en toerisme	• Kwalitatief • Kwalitatief • Kwalitatief • Kwalitatief/ afname oppervlak winning • Kwalitatief/ afname oppervlak winning • Kwalitatief • Kwalitatief/ aantal kruisingen • Kwalitatief • Kwalitatief • Kwalitatief

Om de effecten van de tracéalternatieven per aspect te kunnen vergelijken, worden deze op basis van een + / - schaal beoordeeld ten opzichte van de nulvariant. Hiervoor wordt de volgende beoordelingsschaal gehanteerd, zoals weergegeven in Tabel 3.2. De beoordeling wordt gemotiveerd en met tekst onderbouwd.

Tabel 3.2 Scoringsmethodiek

Score	Oordeel ten opzichte van de referentiesituatie (nulalternatief)
--	Het voornemen leidt tot een sterk merkbare negatieve verandering
-	Het voornemen leidt tot een merkbare negatieve verandering
0/-	Het voornemen leidt tot een marginale (zeer kleine) negatieve verandering
0	Het voornemen onderscheidt zich niet van de referentiesituatie
0/+	Het voornemen leidt tot een marginale (zeer kleine) positieve verandering
+	Het voornemen leidt tot een merkbare positieve verandering
++	Het voornemen leidt tot een sterk merkbare positieve verandering

Nulalternatief / Referentiesituatie

Het nulalternatief, ook wel referentiesituatie genoemd, omvat de huidige situatie en de autonome ontwikkelingen van de onderzochte aspecten in het studiegebied ervan uitgaand dat het TOZ Borssele niet gerealiseerd wordt. De tracéalternatieven worden vergeleken met de referentiesituatie.

3.3 Kennisleemten, monitoring en evaluatie

In het MER zal worden onderzocht welke kennisleemten bestaan en wat hun betekenis voor de besluitvorming is. Voor kennisleemten die van belangrijke betekenis zijn, wordt een monitoringsprogramma opgesteld waarmee kan worden bepaald of de gemeten effecten overeenkomen met de voorspelde effecten en of andere of aanvullende maatregelen nodig zijn om de effecten te beperken. Deze gegevens kunnen tevens worden gebruikt voor de evaluatie van de besluitvorming tijdens of na afloop van de activiteiten ten behoeve van TOZ Borssele.

4

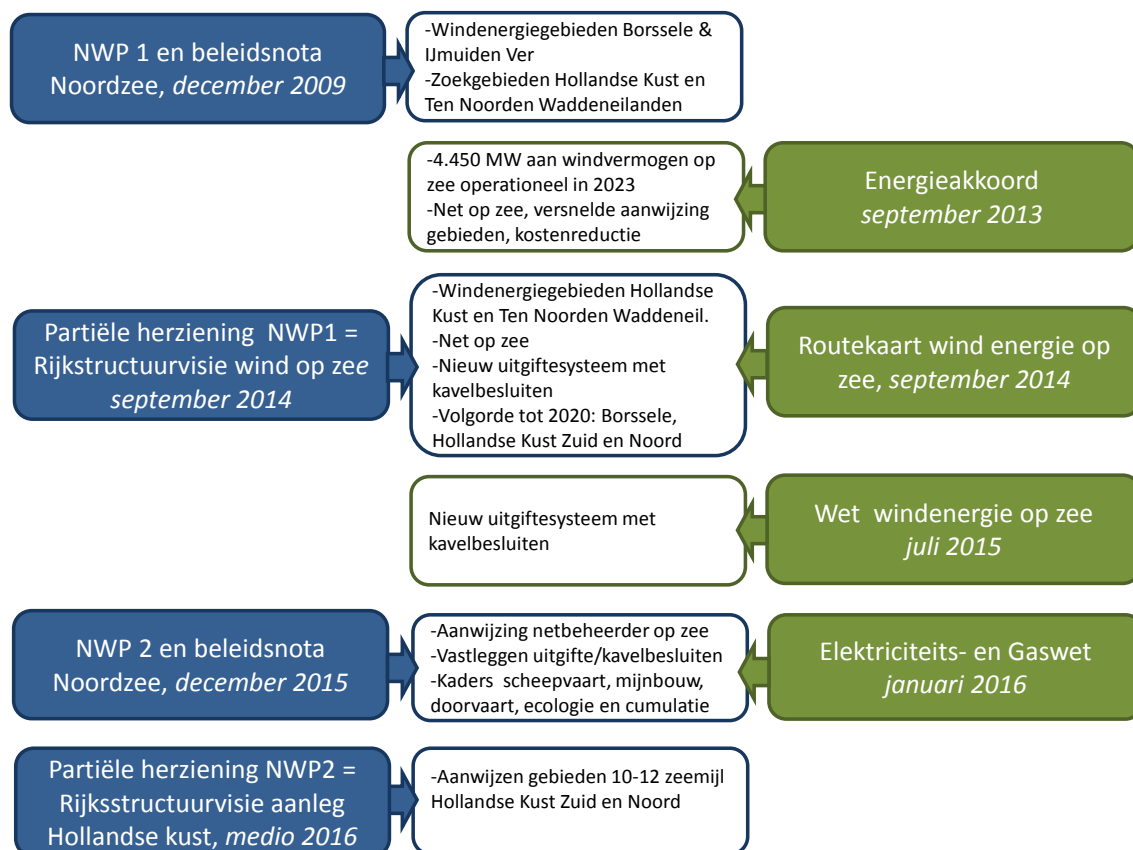
Beleid, regelgeving en procedures

De uitgangspunten en randvoorwaarden voor de besluitvorming over het TOZ Borssele vloeien voort uit verdragen, internationale afspraken, wet- en regelgeving en beleid op het gebied van energie, ruimtelijke ordening, milieu, natuur, veiligheid en archeologie. In paragraaf 4.1 zijn de belangrijkste beleidskaders voor het komen tot het voornemen van het TOZ Borssele kort samengevat. In het MER zal worden ingegaan op wet- en regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, natuur en archeologie. Paragraaf 4.2 beschrijft de procedures die gevolgd worden om te komen tot het TOZ Borssele.

4.1

Meest relevante regelgeving en beleid

In het onderstaande schema zijn de belangrijkste zaken voor de aanleiding en toekomst voor TOZ Borssele samengevat:

Figuur 4.1 Context en aanleiding TOZ Borssele (data in de toekomst zijn beoogde data van verschijnen)

Tabel 4.1 Uitleg wet- en regelgeving aanleiding

Regelgeving of beleid	Korte inhoud	Relevant voor:
Crisis- en herstelwet	Afdeling II van hoofdstuk 1 van de Chw is onder meer van toepassing op de aanleg of uitbreiding van productie-installaties voor de opwekking van duurzame elektriciteit met behulp van windenergie en ontwikkeling en verwezenlijking van overige ruimtelijke en infrastructuurele projecten ten behoeve van het leveren van duurzame energie. Tevens vallen de ontwikkeling en verwezenlijking van werken en gebieden krachtens afdeling 3.5 van de Wet ruimtelijke ordening (inpassingsplannen) onder de werking van Chw.	De besluitvorming over het TOZ Borssele valt deels binnen de reikwijdte van de Crisis- en herstelwet ('Chw'). Dit heeft voornamelijk gevolgen voor de procedures en rechtsbescherming en niet zozeer voor de besluitvorming zelf.
Nationaal Waterplan 2009-2015 (NWP1)	In het Nationaal Waterplan 2009-2015 (NWP1) is aan de opwekking van Windenergie op de Noordzee de status van nationaal belang gegeven.	Geeft de doelstelling aan voor windenergie en daarmee het belang van het TOZ Borssele.

Beleidsnota Noordzee 2010 -2015	In de Beleidsnota Noordzee zijn twee concrete windenergiegebieden aangewezen: 'Borssele' (344 km ²) en 'IJmuiden Ver' (1.170 km ²). De keuze voor deze gebieden is gemaakt op basis van een zo 'conflictvrij' mogelijke uitwerking, voor zover het de belangen voor scheepvaart, het mariene ecosysteem, olie en gas, defensie en luchtvaart betreft.	Geeft de keuze weer voor windenergiegebied Borssele.
Nationaal Waterplan 2016-2021 (NWP2) en Beleidsnota Noordzee 2016-2021	Voor de periode 2015-2021 wordt het Noordzee beleid verder uitgewerkt in het Nationaal Waterplan 2 (NWP2) en als onderdeel hiervan in de nieuwe beleidsnota Noordzee. Het ontwerp van beide is in december 2014 aan de Tweede Kamer aangeboden en ligt ter inzage tot en met 22 juni 2015.	Afwegingskaders voor andere onderwerpen van nationaal belang, waaronder zandwinning.
Rijksstructuurvisie Windenergie op Zee, partiële herziening van het Nationaal Waterplan	Met de Rijksstructuurvisie zijn de windenergiegebieden Hollandse Kust en Ten Noorden van de Waddeneilanden aangewezen.	Geeft de keuze weer voor de ontwikkeling van windenergie in andere gebieden aanvullend op Borssele, om de doelstelling voor duurzame energie te halen.
Energieakkoord voor duurzame groei 2013	In het Energieakkoord voor duurzame groei (hierna: Energieakkoord) is met de betrokken partijen afgesproken dat 4.450 MW aan windvermogen op zee operationeel is in 2023. Dit betekent dat er vanaf 2015 in totaal 3.450 MW gerealiseerd moet worden	Met het TOZ Borssele wordt een bijdrage geleverd aan het doel van 4.450 MW aan windvermogen operationeel te laten zijn in 2023.
Routekaart voor windenergie op zee, brief d.d. 26 sept. 2014	Op 26 september 2014 is door de Ministers van Economische Zaken en Infrastructuur en Milieu een brief aan de Tweede Kamer gestuurd waarin de routekaart wordt gepresenteerd voor het tijdig realiseren van de doelstelling voor windenergie op zee, zoals afgesproken in het Energieakkoord (Staten-Generaal 2014/2015, 33 561, nr. 11). In de brief wordt ingegaan op het net op zee, het nieuwe systeem voor de realisatie van windenergie op zee, en de gebieden voor windenergie. Het kabinet concludeert dat een gecoördineerde netaansluiting van windparken op zee leidt tot lagere maatschappelijke kosten en een kleinere impact op de leefomgeving. Het uitgangspunt voor de routekaart is dat de opgave voor windenergie op zee het meest kosteneffectief kan worden gerealiseerd door uit te gaan van een nieuw concept van netbeheerder TenneT voor een net op zee, zoals ook aangegeven in de kamerbrief 'Wetgevingsagenda STROOM' van 18 juni 2014 (Kamerstukken II, 2013/2014, 31 510, nr. 49).	De routekaart geeft het uitgangspunt weer van gebruik van standaard platforms waarop per platform 700 MW windenergiecapaciteit kan worden aangesloten. Op het platform worden de windturbines van de windparken rechtstreeks aangesloten. Dit is voor het TOZ Borssele dan ook het uitgangspunt.
Wetsvoorstel windenergie op zee	Het wetsvoorstel windenergie op zee maakt de opschaling van windenergie op zee mogelijk en introduceert het instrument genaamd 'kavelbesluit'. In het wetsvoorstel wordt een nieuw uitgiftesysteem geïntroduceerd. Dit houdt in dat binnen de aangewezen gebieden in het NWP 1 en de partiële herziening van NWP 1 zogenoemde kavelbesluiten worden genomen. In deze kavelbesluiten wordt bepaald waar en onder welke voorwaarden een windpark gerealiseerd mag worden. In het wetsvoorstel windenergie op zee krijgt de beheerder van het landelijk hoogspanningsnet TenneT de taak het net op zee voor te bereiden. De taak omvat in elk geval de uitvoering van de noodzakelijke technische onderzoeken en het voorbereiden van de verkrijging van vergunningen. Het wetsvoorstel is op 17 oktober 2014 aangeboden aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2014/2015, 34 058, nrs. 1-2 en verder) en treedt naar verwachting in juli 2015 in werking.	Het TOZ Borssele zorgt ervoor dat de elektriciteit van de windturbines in de kavels van het windenergiegebied Borssele naar het hoogspanningsnet op land kan worden getransporteerd. Verder regelt het wetsvoorstel dat TenneT de beheerder wordt van het net op zee.

Rijkscoördinatieregeling

De Minister van Economische Zaken heeft op grond van artikel 3.35, eerste lid, van de Wro, door middel van een separaat besluit – om redenen van verwezenlijking van onderdelen van het nationaal ruimtelijk beleid – de rijkscoördinatieregeling van toepassing verklaard op de voorbereiding van het project transmissie-systeem op zee Borssele. De rijkscoördinatieregeling staat in de Wet ruimtelijke ordening (Wro). De Minister van Economische Zaken (EZ) is daarvoor de projectminister en het coördinerend bevoegd gezag.

Inpassingsplan

Het ruimtelijk besluit dat via de rijkscoördinatieregeling tot stand komt, wordt het Inpassingsplan ('IP') genoemd. Een inpassingsplan maakt deel uit van een bestemmingsplan, tenzij het inpassingsplan zelf een andere regeling geeft. (Zie artikel 3.28, lid 3, Wro.) Het IP gaat in dit geval over het landdeel (onshore) tot 1 kilometer uit de kust. Het IP maakt van rechtswege deel uit van het onderliggende bestemmingsplan. In het IP worden het tracé en de randvoorwaarden voor de ruimtelijk relevante aspecten van het ontwerp, de exploitatie en aanleg van het TOZ Borssele vastgelegd. Het IP bestaat onder andere uit:

- Een kaart ('verbeelding') met daarop het exacte tracé en de locatie van de uitbreiding van het station in Borssele.
- Planregels waarin randvoorwaarden voor de ruimtelijk relevante aspecten van ontwerp, de aanleg en exploitatie van het TOZ Borssele staan.
- Een toelichting waarin onder andere ingegaan wordt op de mogelijke gevolgen van het project voor de omgeving (milieu, natuur, archeologie en (ander) gebiedsgebruik).

Het IP wordt vastgesteld door de Ministers van EZ en IenM en heeft een vergelijkbare gedetailleerdheid en (ruimtelijke) doorwerking op uitvoeringsbesluiten als een bestemmingsplan. Het wordt net als een bestemmingsplan getoetst aan de beginselen van een goede ruimtelijke ordening, hetgeen onder andere wil zeggen dat alle ruimtelijk relevante belangen worden afgewogen.

Uitvoeringsbesluiten

Voor de aanleg en exploitatie van het TOZ Borssele is behalve het IP ook een aantal uitvoeringsvergunningen van rijk, provincie en gemeenten nodig. Het gaat daarbij met name om vergunningen en ontheffingen op grond van de Waterwet, de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Deze vergunningen hebben ook betrekking op de ruimtelijke afweging voor het tracé buiten het gebied van het IP. De Minister van EZ coördineert deze besluiten.

TenneT vraagt de benodigde vergunningen en ontheffingen aan bij de overheden die voor deze uitvoeringsbesluiten bevoegd zijn. De Minister van EZ voert de regie; de Minister ziet toe op de inhoudelijke en procedurele afstemming van de uitvoeringsbesluiten en het IP, stelt termijnen vast waarbinnen de betrokken overheden de (ontwerp) uitvoeringsbesluiten gereed moeten hebben en zorgt voor gelijktijdige publicatie van zowel het IP als de uitvoeringsbesluiten.

Rekening houdend met op de ontwerpbesluiten verkregen zienswijzen worden de besluiten – al dan niet aangepast – vastgesteld. Tegen die besluiten kan beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State.

De Minister van EZ kan zelf een uitvoeringsbesluit nemen, samen met de minister(s) die het aangaat, als het bevoegde bestuursorgaan niet tijdig beslist, of een beslissing neemt die in strijd is met het IP.

De m.e.r.-procedure is reeds aan de orde geweest. Voor een samenvatting van de m.e.r.-procedure wordt verwezen naar bijlage 3.

Bijlage 1

Bronnen

Ministerie van Infrastructuur en Milieu (2012) Structuurvisie Infrastructuur en Milieu, Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig.

Ministerie van Infrastructuur en Milieu (2011), Integraal Beheerplan Noordzee 2015

Ministerie van V&W, VROM en LNV (2009), Nationaal Waterplan 2009-2015

Ministerie van V&W, VROM en LNV (2009), Beleidsnota Noordzee 2009-2015

SER, Energieakkoord voor duurzame groei, 2013

Ministerie van Infrastructuur en Milieu en Ministerie van Economische Zaken (2014), Nationaal Waterplan 2016-2021 (NWP2)

Ministerie van Infrastructuur en Milieu en Ministerie van Economische Zaken (2014), Routekaart voor windenergie op zee, brief d.d. 26 sept. 2014

Wetsvoorstel Windenergie op zee, Kamerstukken II 2014/2015, 34 058, nrs. 1-2 en verder

Wetsvoorstel STROOM, Kamerstukken II, 2013/14, 31 510, nr. 49

Bijlage 2

Begrippen

Alternatief

Een andere manier dan de voorgenomen activiteit om (in aanvaardbare mate) tegemoet te komen aan de doelstelling(en). De Wet milieubeheer schrijft voor, dat in een MER alleen alternatieven moeten worden beschouwd, die redelijkerwijs in de besluitvorming een rol kunnen spelen.

Autonome ontwikkeling

Veranderingen, die zich in het milieu zullen voltrekken als noch de voorgenomen activiteit, noch een van de alternatieven worden gerealiseerd. Zie ook 'nulalternatief' en 'referentiesituatie'.

Bevoegd gezag

In het kader van de Wet milieubeheer, de Wet op de ruimtelijke ordening, de Waterwet, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, Natuurbeschermingswet: één of meer overheidsinstanties die bevoegd zijn om over de activiteit van de initiatiefnemer het besluit te nemen waarvoor het milieueffectrapport wordt opgesteld.

Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie voor de m.e.r.)

Commissie van onafhankelijke deskundigen die het bevoegd gezag adviseert over de gewenste inhoud van het milieueffectrapport en in een latere fase in het toetsingsadvies over de kwaliteit van het milieueffectrapport.

Compensatie

Wanneer bij een project schadelijke effecten op beschermde natuurwaarden niet kunnen worden voorkomen of beperkt (door mitigerende maatregelen), moet beschadigde natuur gecompenseerd worden.

Concept notitie R&D

Zie bij 'Notitie R&D'.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied hebben invloed op de instandhoudingsdoelen van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Externe werking treedt op wanneer er, ongeacht de locatie, een effect ontstaat door ruimtelijke overlap tussen het invloedsgebied van een instandhoudingsdoelstelling en een invloedsgebied van de activiteit (in dit geval TOZ Borssele) buiten het Natura 2000-gebied waarvoor de instandhoudingsdoelstelling gevoelig is. Een voorbeeld van externe werking zijn vogels, die broeden in een verder weg gelegen beschermd natuurgebied en die foerageren in / nabij het gebied van de activiteit. Als het een voor de vogelkolonie essentieel foerageergebied betreft, kan een verstoring hiervan leiden tot negatieve effecten in het Natura 2000-gebied. Naast foerageergebieden, kunnen hier ook vliegroutes onder vallen.

Initiatiefnemer

Degene die een m.e.r.-plichtige activiteit wil ondernemen, in dit geval TenneT.

Mitigatie

Het verminderen van nadelige effecten (op het milieu) door het treffen van bepaalde maatregelen.

Milieueffectrapportage (m.e.r.)

De procedure van milieueffectrapportage; een hulpmiddel bij de besluitvorming, dat bestaat uit het maken, beoordelen en gebruiken van een milieueffectrapport en het evalueren achteraf van de gevolgen voor het milieu van de uitvoering van de activiteit waarvoor een milieueffectrapport is opgesteld.

MER

Milieueffectrapport. Een openbaar document waarin van een voorgenomen activiteit van redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven of varianten de te verwachten gevolgen voor het milieu in hun onderlinge samenhang op systematische en zo objectief mogelijke wijze worden beschreven.

MW

Megawatt = 1.000 kilowatt (kW). kW is een eenheid van elektrisch vermogen.

MWh

Megawattuur = 1.000 kilowattuur (kWh). kWh is een eenheid van energie.

Notitie R&D (NRD)

Dit staat voor 'notitie reikwijdte en detail(niveau)'. Deze notitie wordt vastgesteld op basis van de concept notitie reikwijdte en detail(niveau) (voorheen 'startnotitie' genoemd) en de daarop ontvangen zienswijzen, reacties en adviezen. Inhoudelijk geeft de notitie reikwijdte en detailniveau aan wat (reikwijdte) en met welke diepgang (detailniveau) onderzocht en beschreven dient te worden in het milieueffectrapport (het MER).

Nulalternatief of nulvariant

Bij dit alternatief wordt uitgegaan van de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling. Dit alternatief dient als referentiekader voor de effectbeschrijving van de andere alternatieven.

Passende Beoordeling

Een Passende Beoordeling is een beoordeling van de effecten van een activiteit op de natuurdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Wanneer significante effecten op Natura 2000-gebieden niet op voorhand uitgesloten kunnen worden of onzeker zijn, moet er een Passende Beoordeling worden uitgevoerd. De activiteit kan worden toegestaan als uit de Passende Beoordeling blijkt dat deze niet leidt tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura2000-gebied.

Plangebied

Het gebied waarbinnen de voorgenomen activiteit, of een van de alternatieven, kan worden gerealiseerd. In het IP beslaat het plangebied een beperkter gebied dan in het MER. Vergelijk: studiegebied.

Referentiesituatie

Zie 'Nulalternatief'.

Rijkscoördinatieregeling

De procedure als bedoeld in paragraaf 3.6.3. van de Wet ruimtelijke ordening. Van rechtswege is de RCR niet van toepassing, de minister heeft de RCR daarom van toepassing verklaard op het transmissiesysteem op zee voor Borssele (zie ook paragraaf 4.2). Hieruit volgt dat bij dit initiatief een (rijks)inpassingsplan moet worden vastgesteld en dat de voorbereiding en bekendmaking daarvan wordt gecoördineerd door het rijk.

Inpassingsplan(IP)

De planologische inpassing van een initiatief (in dit geval TOZ Borssele) waarbij het Rijk bevoegd gezag is.

SDE+

Stimulering Duurzame Energieproductie (+); het Nederlandse subsidiesysteem voor de productie van duurzame energie.

Studiegebied

Het gebied waarbinnen de milieugevolgen dienen te worden beschouwd. De omvang van het studiegebied kan per milieuaspect verschillen. Vergelijk: plangebied.

Variant

Een variatie op een alternatief op een (klein) onderdeel.

Wettelijke adviseurs en betrokken bestuursorganen

Het gaat daarbij om adviseurs en bestuursorganen die vanwege het wettelijk voorschrift waarop het plan of besluit berust bij de voorbereiding hiervan moeten worden betrokken.

Bijlage 3

Procedure m.e.r.

Openbare kennisgeving

Het bevoegd gezag geeft openbaar kennis van het voornemen om m.e.r.-plichtige besluiten voor te bereiden. Daarin staat:

- Dat stukken ter inzage worden gelegd;
- Waar en wanneer dit gebeurt;
- Dat er gelegenheid is zienswijzen in te dienen;
- Aan wie, op welke wijze en binnen welke termijn;
- Of de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) om advies zal worden gevraagd over het opstellen van het MER.

Raadpleging adviseurs en betrokken bestuursorganen

Het bevoegd gezag raadpleegt de adviseurs en de overheidsorganen die bij de voorbereiding van het project moeten worden betrokken over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. De onafhankelijke Commissie m.e.r. wordt in zake het initiatief van het TOZ Borssele vrijwillig om advies gevraagd.

Raadpleging gebeurt door deze concept notitie reikwijdte en detailniveau naar de adviseurs, relevante overheden en de Commissie m.e.r. te zenden met het verzoek om advies.

Zienswijzen indienen

De concept notitie reikwijdte en detailniveau wordt in het kader van de hiervoor beschreven openbare kennisgeving voor een periode van 6 weken ter inzage gelegd, zodat iedereen zienswijzen in kan dienen voor de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER.

Vaststellen reikwijdte en detailniveau van het MER

Het bevoegd gezag stelt vervolgens de definitieve notitie reikwijdte en detailniveau vast, waarbij rekening wordt gehouden met de zienswijzen, opmerkingen vanuit de geraadpleegde bestuursorganen en advies van de Commissie m.e.r..

Opstellen MER

De eisen waaraan het MER moet voldoen, zijn beschreven in artikel 7.7 en artikel 7.23, eerste lid van de Wet milieubeheer. Samengevat moet het MER in elk geval bevatten/beschrijven:

- Het doel van het project;
- Een beschrijving van het project en de 'redelijkerwijs in beschouwing te nemen' alternatieven, zowel (bijvoorbeeld) qua ligging als qua inrichting;
- Welke plannen er eerder voor deze activiteit zijn vastgesteld en welke alternatieven daarin waren opgenomen;
- Voor welke besluiten het MER wordt gemaakt en welke besluiten met betrekking tot het project al aan het MER vooraf zijn gegaan;
- Een beschrijving van de 'huidige situatie en de autonome ontwikkeling' in het plangebied;
- Welke gevolgen het project en de alternatieven hebben voor het milieu en een motivering van de manier waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven en een vergelijking van die gevolgen met de 'autonome ontwikkeling';
- Effectbeperkende c.q. mitigerende maatregelen;
- Leemten in kennis;
- Een publiekssamenvatting.

Openbaar maken van het MER en raadpleging Commissie voor de m.e.r.

Het MER wordt voor advies verzonden aan de Commissie voor de m.e.r.. Tegelijkertijd met de verzending voor advies aan de Commissie voor de m.e.r. zal het plan voor advies worden aangeboden aan de gemeenten en de provincie, en worden gepubliceerd voor omwonenden en belanghebbenden. Daarna wordt het MER voor een periode van 6 weken officieel ter inzage gelegd. Ter inzage legging gebeurt gelijktijdig met de ter inzage legging (6 weken) van het (voor)ontwerp-inpassingplan en de ontwerpvergunningen (de zogeheten ontwerpbesluiten), aangezien dit op basis van de Rijkscoördinatieregeling gelijk oploopt.

Zienswijzen indienen

Een ieder kan zienswijzen indienen op het MER, het ontwerp-inpassingplan en de ontwerpvergunningen. De termijn is daarvoor zes weken vanaf het moment dat de stukken ter inzage worden gelegd.

Advies Commissie voor de m.e.r.

De Commissie voor de m.e.r. geeft (op verzoek) aan het bevoegd gezag een toetsingsadvies op de inhoud van het MER waarbij zij – indien gewenst door het bevoegd gezag – de ingekomen zienswijzen betreft. Eventueel geven de zienswijzen en het advies van de Commissie voor de m.e.r. aanleiding tot het maken van een aanvulling of correctie op het MER, bijvoorbeeld om een aantal zaken wat verder uit te diepen of nadere accenten te leggen.

Vaststellen inpassingsplan en vergunningen inclusief motivering

De bevoegd gezagen stellen het definitieve inpassingsplan en de definitieve vergunningen vast. Daarbij geven zij aan hoe rekening is gehouden met de in het MER beschreven milieugevolgen en wat de overwegingen zijn met betrekking tot de in het MER beschreven alternatieven, de zienswijzen en het advies van de Commissie voor de m.e.r..

Bekendmaken inpassingsplan en besluiten

De definitieve besluiten worden bekendgemaakt en ter inzage gelegd voor een periode van 6 weken. Tegen de definitieve besluiten kunnen degenen die een zienswijze hebben ingediend tegen de ontwerpbesluiten, beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. De Raad van State is een onafhankelijk adviseur van de regering over wetgeving en bestuur en hoogste algemene bestuursrechter van het land. Dit betekent dat zij het hoogste rechterlijke college is dat een uitspraak kan doen over een geschil tussen burger en de overheid.

Evaluatie

Het bevoegd gezag evalueert de werkelijk optredende milieugevolgen en neemt zo nodig maatregelen – o.a. door middel van het stellen van voorschriften – om de gevolgen voor het milieu te beperken.

